

CONCURSUL NAȚIONAL TRANSCURRICULAR DE LECTURĂ ȘI INTERPRETARE
„IONEL TEODOREANU”
Ediția a XVIII-a, Iași, 16-19 mai 2024
Clasa a VII-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Total: 100 de puncte.
- Timp de lucru: 3 ore.

Subiectul I **70 de puncte**

Citește cu atenție textele următoare, pentru a răspunde cerințelor formulate în continuare:

A. Lectura textului literar (40 de puncte)

Aș vrea să fiu undeva, departe,
- Nu știu dacă-n spațiu, sau numai în timp –
C-un salt peste moarte –
Numai o zi, bunăoară,
Dar aceea deplină, fierbinte, de vară.
Când m-aș trezi dintr-un somn adânc,
Clipind somnoros și îndată stârnit,
În zorii cu fragi de pădure-n surâsul pe zare ivit,
Să aud trâmbițând din casă în casă,
Din lină-colină,
Și până într-altă soră-colină și mai albastră în lungă ei pelerină,
Cocoșii clocotitori,
Cu crestele roșii în lumină de zori la marea zării fereastră,
Și până-n amurgul cu zare căpșună;
Față în față
Cu zarea în care răsare ascuțit tăurește cornul de lună,
Când gata-i să cadă vânător de coaptă
Noaptea,
Prună-n argintul de brumă,
Să fiu peste tot
Cu tălpi de pustiire.
O! Dați-mi numai o zi,
Dar s-o văd.
S-o trăiesc,
S-o frământ,
S-o vâslesc,
Cu ochii în sus fulgerați de albastru
Și mână de copil pe vâsla trufiei,
Sfoara înaltului zmeu încordat
În unde de briză,
Ca armăsarul sălbatec cabrat.
Cu zbârnâitoarea murmurătoare,
Ducând în înalt glasul, ca lancea amiezii de vară.
Și cozi ca un cânt de cocoare
În vastul aur de soare,
Să mă simt între cer și pământ ca un leu.
Eu, singur și-n voie,
Să fiu numai eu pe pământ, stăpân după voie,
Ca Noe în arca lui Noe,
Ca cine?

Cum era în pozele cărții iubite, Robinson, zis și Crusoe.

Ionel Teodoreanu, Ziua copilăriei – fragment,
în vol. La porțile nopții (2023)

*cabrat – ridicat pe picioarele dinapoi, încordat

1. Menționează o temă a textului citat și un cuvânt-cheie care o susține. **5 puncte**
2. Prezintă, pe baza fragmentului dat, în 50-60 de cuvinte, două trăsături ale textului liric. **5 puncte**
3. Explică, în 30-60 de cuvinte, semnificația unei metafore din textul dat. **5 puncte**
4. Precizează o emoție din textul dat, ilustrând răspunsul cu o secvență de 2-3 versuri. **5 puncte**
5. Redactează o compunere de minimum 200 de cuvinte, în care, valorificând fragmentul citat și un alt text literar din lectura ta suplimentară, să îți exprimi opinia despre *dorința omului de a retrăi vârsta copilăriei*. **20 de puncte**

B. Lectura textului nonliterar (30 de puncte)

Istoricii au descoperit târziu copilăria ca temă independentă și substanțială de studiu. Cărți de istorie se scriu de 2.500 de ani, dar nu s-au concentrat pe copil și pe viața de familie până în secolul 20 (Philippe Ariès, 1960). Arheologii, care au o tradiție de zece ori mai scurtă, au descoperit copilăria în ultima clipă – acum vreo 30 de ani. Mult timp, studiul copilăriei trebuie să li se fi părut o nostimadă*: copiii nu luptă în războaie, nu intră în politică, nu fac vânzare/cumpărare. Trei adevăruri cu mărime și lățime, dar care se prăbușesc imediat ce reflectezi un minut. Doar că, e adevărat, pentru minutul ăla e nevoie mai întâi de ani ca să se schimbe cadrul în care gândești.

Un alt motiv pentru a ignora copilăria ca temă de studiu trebuie să fi fost ideea difuză din capul nostru – plin de idei difuze – că toate copilăriile sunt la fel. Copiii se joacă și cu asta basta. Ele, bineînțeles, nu sunt la fel nici măcar în același oraș, în același secol. [...]

E adevărat că, pentru a studia copiii în arheologie, chiar trebuie să-i cauți. Din Pompei și Herculaneum, unde găsești tot ce vrei și ce nu vrei de prin casele oamenilor, avem dintre obiectele copiilor doar un leagăn, un biberon și câteva păpuși. Asta e tot. În Antichitate, cultura materială a copiilor e foarte discretă, posesiunile lor nu își exaltă funcția prin formă și culoare. Practic, nu există design pentru copii, iar jucăriile lor sunt adesea confundate cu altceva – de exemplu, cu figurine votive** din cultele păgâne. Rar se întâmplă să le dea de gol câte un detaliu, fie o găurică de care să poți să-ți tragi căluțul cu o sfoară, fie bobite de teracotă prinse înăuntru ca să zornăie. Când găsim obiecte miniaturizate – ca vasele minuscule de ceramică din Danemarca preistorică sau săgețile foarte mici depuse alături de copii –, le atribuim grăbit o funcție rituală. Dar de ce n-am accepta existența veselei și a tacâmurilor pentru păpuși? Ele aveau nevoie să mănânce și în Antichitate, așa cum au și azi. E adevărat, desigur, că în Antichitate jucăriile (cele neimprovizate) nu erau deloc așa comune, între altele pentru că, spre deosebire de ce se întâmplă azi, atunci copiii se jucau mai mult cu alți copii decât cu jucării.

Cătălin Pavel, O copilărie și o zi, în „Dilema Veche”, nr. 858 (2020)

* *nostimadă* – întâmplare plină de haz sau caraghioasă

** *votiv* - închinat divinității

1. Notează, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns:
Numărul de litere este diferit de numărul de sunete în toate cuvintele din seria:
 - a) istoricii, Philippe, schimbe;
 - b) Antichitate, este, existența;
 - c) arheologii, concentrat, schimbe;
 - d) același, Herculaneum, exaltă.**5 puncte**
2. Ilustrează, într-un enunț, un alt sens al verbului *a reflecta*, decât cel din secvența: *care se prăbușesc imediat ce reflectezi un minut*. **5 puncte**
3. Menționează câte un sinonim potrivit pentru sensul din context al cuvintelor subliniate: *substanțială, reflectezi, studiu, adesea, comune*. **5 puncte**
4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Trei adevăruri cu mărime și lățime, dar care se prăbușesc imediat ce reflectezi un minut*. **5 puncte**
5. Alcătuiește câte un enunț care să conțină un atribut realizat prin pronume posesiv, respectiv un circumstanțial de cauză realizat prin verb la o formă nepersonală. **5 puncte**
6. Prezintă, în 50-60 de cuvinte, o deosebire, la nivelul limbajului, între textul A și textul B. **5 puncte**

Subiectul al II-lea**20 de puncte**

Privește cu atenție tabloul *Bucuriile copilăriei. Copii și păpușă*, realizat de pictorul Gaetano Chierici*, apoi rezolvă următoarele sarcini de lucru:

1. Prezintă, în 100 – 150 de cuvinte, o semnificație a tabloului, valorificând cel puțin două elemente de conținut (temă, idee, emoție, atmosferă, simbol etc.), respectiv două de expresivitate plastică (perspectivă, dominante cromatice, centrul de interes, ton, planuri etc.).

5 puncte

2. Imaginează-ți că doi elevi de vârsta ta, Elena și Daniel, discută despre *rolul jocului în viața copiilor*, având păreri diferite. Scrie un text dialogat de minimum 200 de cuvinte (patru-șase replici), care să conțină punctele lor de vedere.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- respectarea trăsăturilor dialogului;
- valorificarea sugestiilor imaginii alăturate;
- integrarea în cuprinsul replicilor a unei secvențe descriptive și a unei secvențe explicative, fiecare de cel puțin 30 de cuvinte;
- respectarea normelor de redactare și de exprimare scrisă.

15 puncte

*Gaetano Chierici (1838-1920) – pictor italian încadrat în realism

Notă: toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Total: 100 de puncte. Timp de lucru: 3 ore.